

JURNALUL LITERAR

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ DE CRITICĂ ȘI INFORMAȚIE LITERARĂ

DIRECTOR / G. CĂLINEȘCU

Redacția și Administrația / Libraria Ath. Gheorghiu
Iași — Strada Cuza-Vodă No. 54 — Telefon No. 1301

Abonamentul anual / Lei 120
Pentru instituții / Lei 500

Inreg. la No. 28 din 19 Dec. 1938 Reg.
Publ. periodice la Trib. S. III C. Iași

Imaginație și realitate

Dacă am considera imaginația ca o funcțiune cu dublu sens: a) funcțiune corelativă (leagă elemente cunoscute într-o ordine neobișnuită), b) funcțiune inventivă (prezintă noutatea pură neînțând seama de legile realității), atunci poate trage concluzia falsă că planele de proiecție ale imaginării sunt două: realitatea și realitatea.

Problema imaginării implică, prin urmare, problema realității; dar aici nu vom emite judecăți asupra realității obiective, cât vom căuta să arătăm posibilitățile de a vedea realitatea. Reducem, prin urmare, problema realității la o problemă de atitudine față de realitate și a cesta cu atât mai mult că, în ceeace ne privește, tindem să vedem în ce măsură este posibil, cu ajutorul imaginării, să adâncim sau să depăşim realitatea.

Observăm aici un fapt important: întrebuierea negativului: gădind irealitatea prin realitate, punem în față noțiunii de real o negație pentru a obține noțiunea de real. Nu înseamnă aceasta că irealitatea prin ea însăși, realitatea pe care suprealismul nu poate exista și că nu este decât o construcție logică — după logica realității — în opoziție cu realitatea.*

Pentruca fantezie să-și creze un domeniu propriu și ei, ar trebui să-și creeze o logică proprie, ar trebui ca absurdul să-și aibă o logică și așa cum:

Die Halle selbst hat ihre Rechte.

Si aceasta pare o încercare fără posibilități de realizare,

Oridecători fantezia a conceput o imposibilitate, a trebuit să recurgă la ordinea care guvernează realitatea. Balafulul cu sapte capete, din poveste, se mișcă aproape ca sapte serpi cu câte un singur cap, cu deosebirea că versus foc pe gură — ca un vulcan, are solzi mari — ca un crocodil, etc... toate elemente luate din realitate.

Năr putea acest fapt să ne facă să credem că irealitatea nu-i decât realitatea disecată și apoi recompusă într'un mod desordonat?

In strâns raport cu aceasta, socomit interesant să amintim:

*) In legătură cu aceasta v. „Evolution créatrice“, paragraful despre „Existență și neant“ pag. 298-322 ed. XV.

Funcțiunea absurdă pe care o vom concepe, va trebui să

se manifeste după o ordine nouă, după o logică proprie, după o logică a absurdului.

Dar dacă gădirea poate să depășească realitatea dintr-un punct de vedere morfologic — denaturând elementele realității — poate în același timp să o depășescă și din punctul de vedere funcțional.

Există o logică a realității, mai bine spus, o prismă logică prin care omul consideră realitatea. Este posibil ca omul, creind o irealitate să creeze în același timp și o „ilogică“, vrem să spunem, o lege de înlanțuire a fenomenelor cuprinse în această realitate? Căci, fără îndoială, pentruca irealitatea să fie irealitate pură, suprealitatea sau extra-realitate, trebuie în același timp ca omul să găsească un mijloc propriu de înțelegere a ei sau, pentru ca să exprimăm în termeni negative, de neîntelgere a ei.

Observăm aici un fapt important: întrebuierea negativului:

Sunt afirmații care ne obligă să întrevadem un alt sens al imaginării, imaginăția-instrument de cunoaștere.

Pe de altă parte însă, realitatea pe care suprealismul își propune să descorepare, nu este de loc o suprealitate. Visul și inconștiul să-lasă să lucreze fără constrângere nu ne pot prezenta decât o înțelesătate, în măsură în care realitatea considerată rațional este singura care se înfășază omului normal.

Dar caracterul de înțelesătate realității propusă de André Breton și de suprealiști se deduce și din originea freudiană a suprealismului. Psihanaliza vorbeste de procese subconștiente care constituie motorul acțiunilor noastre constiente. Nu trebuie să se credă că este vorba de cuvinte.

Realitatea văzută prin obscuritatea inconștiului nu poate fi suprealitatea să cum nici caracterele tipografice, aşezate în casete, nu pot anticipa într-un nici o capodoperă literară.

Oridecători este vorba de cunoaștere nu se poate ignora caracterul ei utilitar. Așa că problema trebuie pusă astfel încât să se poată răspunde dacă omul — ființă rațională,

A. Lucaci

*) André Breton: Manifeste du surréalisme pag. 46.

Urmare în pag. 4

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

F i s e l i t e r a r e

B. Fundoianu, George Lesnea

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

Corespondență inedită:
V. Alecsandri-
Gr. Ventura
I.: 1877 — 1883
Urmare din pag. 2

durile negre. La reprezentăție se va convinge că place acest rol când și să-l pună în valoare, iar aplauzele publicului intelligent vor veni în sprijinul convingerilor mele.

„Cât despre personajul Gallus, iată ce decid și ce te rog să comunică din partea-mi Direcției. Se va da acest rol d-lui Petreanu (pentru că s-a făcut). Dar în același timp să se dea Tânărului elev de care mi-a vorbit d. Velescu, acela care are un organ frumos... (sic).”

„Imi rezerv, în calitatea mea de autor să prefer pe acela care va declama mai bine. E un concurs pe care îl deschid pentru talentul și ambiția lor.

„Nu pot veni la București înainte de 15 Februarie. Arăștil vor avea destul timp să învețe roulurile, astfel ca să năiba nevoie de susfleur.

„In așteptare, te rog să binevoești să te ocupi de amănuntele punerii în scenă. Calitatea de membru al Comitetului te obligă de altfel. Dorești profit de acest avantaj. Ești autor dramatic, cunoști oxigenul teatrului. Deci d-tale și d-lui Vellescu mă adresez.

Fil „gaillard”, plin de „entrain” și bogat în melodii care devin populare“.

Câteva observații: Ventura, ca membru în comitetul teatral avea și atribuții regisoriale; Velescu, de care pomenește Alecsandri, este actorul Petre Velescu, care de asemenea se ocupa cu punerea în scenă.

Din rândurile lui Alecsandri se desprinde optimismul său în ceea ce privește succesul „Fântânei Blanduziei”, — după cum sfîrșările pentru a insufla interprétilor curaj sunt induioșătoare.

De data aceasta, așteptările nu i-au fost înselate, reprezentarea „Fântânii”, în ziua de 22 Martie 1884, constituind întâiul mare succes al literaturii dramatice românești pe scena Teatrului Național.

Ioan Massoff

Jean Cocteau, Opium

Nu i se poate preciza un contur distinct volumului „Opium” al lui Jean Cocteau, fiind nici autorul nu și-a dat asemenea silință. Impresia pe care îl-o procură citirea volumului este aceea a unei amibe informe, care înținde pseudopode în diferite direcții, imbrățează domeniul opuse, amestecă toate într-o delicioasă degringoladă, fără să-i statonici ceva precis în constiția, dar totuși amângindu-te cu plăcute aforsime și purtându-te într-un vîrtej de amintiri despre Picasso, Proust, Apollinaire, Roussel și a, ori vorbe de spirit, ori cugetări surprinzătoare. Poate că în suși titlul justifică aceasta impresie, care are ceva din tonul somnolenței opiomanilor, acea fluiditate imprecisă, lipsită de configurație și populată de visuri amâgitoare.

Cocteau e opioman. Aceasta, însă, pentru el, e deosebită de a nu fi un titlu de glorie, deoarece „dès qu'un poète se réveille, il est idiot. Je veux dire intelligent. Où suis-je? demande-t-il, comme les dames évanouies. Les notes d'un poète réveillé ne valent pas grand chose” etc.

Suprarealitatea creată de opium poate primi mențiunea de perfectă. Puritatea ei, însă, nu poate descinde în real, deoarece realul înțătură, principal, visul, iar poetul devine din nou terestrul, este logic, gândirea sa decurge de aici înainte silogistic și face să dispară ficțiunea și elementul oniric, care cauzează poezia: „Naturellement, l'opium reste unique et son euphorie supérieure à celle de la santé. E. lui doit mes heures parfaites”, sau: „Sans opium j'ai froid, je m'enrhume, je n'ai pas faim, j'ai de l'impatience pour imposer ce que j'invente. Fumeur j'ai chaud, j'ignore les rhumes, j'ai faim, mon impatience disparaît”.

Este, aşadar, existența opiomului, o entitate de proporții fantasmagorice, condiție inerentă însăși vieții poetului. Dacă Jean Cocteau nu ar fi poet, atunci de bunăseamă ar fi devenit moral și ar fi studiat problema etică. În ipostaza de față însă nedumerirea lui este de ce doctori, în loc de a găsi un remediu care să reducă efectele neprielnice corporului, se străduesc în a interzice conservarea lui. Însă, orice stăvile în această direcție sunt zadarnice, deoarece „din eficacitatea opiuului decurge un pact”, acela de a nu mai putea părăsi acest stupoian, odată ce consecințele care au rezultat din recep-

tare lui, ne-au încântat. Orică încercare de a moraliza un opioman este un act ratat, deoarece el are din acest moment o psihologie aparte, iar opiu devine un factor necesar ambiantei sale spirituale că și organismului său, și a-l îndemnă să-l părasească este „casicum” spună lui Tristan: „Omoară pe Izolda. Te vei simți mult mai bine după aceea”. Imaginea sugerează imediat valoarea mitică a opiuului. Circumstanțele de orice natură rămân neficiente, ele nepurtând turbura credință lui în puterea purificatoare a stupefiantului. Acea „viață liberă” pe care o proclamă Krishnamurti, și-ar găsi poate o motivare doar în asemenea cazuri, atunci ea rămâne dincolo de bariere, fiindcă existența ei în contingent apare confuză și grea de imaginat. Omul treaz este inteligent, după expresia lui Cocteau, armatura și întregă, ca atare, „suita iluziilor” a lui Krishnamurti și de neînlăturat. Numai inerția materiei ar putea facilita libera acțiune a spiritului și noua lui modalitate de comportare. Actual acesta este un privilegiu al naturii spirituale, dar care privilegiu se face în dauna celeilalte naturi, materiale. Are însă avantajii, care pentru existența poetică permit acea ușurință magică de deplasare a decorului și putința de a trăi în orice fel de ornamentație spirituală: „Un des prodiges de l'opium est de changer instantanément une chambre inconne en une chambre si familière, si pleine de souvenirs, qu'on pense l'avoir occupée toujours. Aucune blesse n'accompagne le départ des fumeurs, à cause de cette certitude que le mécanisme léger fonctionnera en une minute, n'importe où”. Această mobilitate sufletească este proprie copiilor, ei putându-și crea o mulțime de contururi, deoarece le lipsește personalitatea. Poetii însă, care deși sunt expresia unui infantilism propagat într-o vîrstă înaintată, pierd totuși această posibilitate, care le este atât de prielnică, și de aici rezultă „una din rațiunile care-l silesc pe poet să întrebuițe opium”. Alt stupefiant nu poate constitui aceasta a două realitate, lipsindu-i atrubutele necesare pentru asemenea act; alcoolul de pildă „provocă aceste de nebunie”, după cum, de asemenea, alimentează anumite pasiuni care sunt dezacord cu purismul, deci neprielnice artei; opiu însă,

Trimisindu-nă să tăieturidin presă, am luat cunoștință de un articol asupra noastră din ziarul *România*, semnat de d. Cicerone Theodorescu. Atragem atenția că d. Cicerone Teodorescu este gazetar. Însă a tipărit un volum de versuri despre care ne-am ocupat într-o fișă literară. Oricine va înțelege că articolul e plin de injuri. Însă nici nu ne supără astfel de banale reacțiuni, nici nu să căde să ne pierdem vremea cu ele, dacă n-ar fi la mijloc o interesantă problemă de psihologie. Adesea ne-am întrebat (căci lucrul să mai produs odată) oare ce e în capul d-lui Cicerone Theodorescu? Cum poate un om de o anume cintă intelectuală să se rătacească în chipul acesta? E de prisos a vă spune că articolul nu cuprinde nimic substanțial, ci numai comedii de acelea pe care un tânăr le scrie, dar măcar nu le semnează (de pildă: „reputatul critic Ionescu din str. Gh. Calinescu”; „maestru — prevăzut cu barba” — în sens simbolic — și alte astfel de freddure). Doamne! Ce e în capul d-lui Cicerone Theodorescu? Mai de mult d. Cicerone Theodorescu dădea față de noi semne de civili-

tate și ne-a trimis un volum de versuri cu o dedicatie dirimatică (îl scutim de penibile confrontare). Ori credea în ce scria în dedicatie ori ne adula. Noi credem că voia să ne aduleze. Însă suntem incoruptibili. Am citit versurile cu multă prietenie, am constatat că sunt barbiene, însă deocamdată fără personalitate și am exprimat această opinie cu multă blândete. Nici nu ne-am gândit să osândim poezia lui I. Barbu pe care o prețuim, ci numai să contestăm rezultatele unei imitații fără folos servite. A doua zi d. Cicerone Theodorescu nu ne-a mai salutat și nu ne-a mai salutat deși lucrul acesta e în deosebi penibil pentru cine vine la Fundațiile Regale unde d. Theodorescu e funcționar și unde este admis principal că funcționarii trebuie să fie protocoșari. Dar cine se mai supără azi de asemenea lucruri? Bine înțeles, pe data d. Theodorescu ne-a și ocărit pe undeva printre revistă. Mai târziu însă am văzut că un articol semnat de d-sa este iarășii cordial. Nu ne-am încântat

fiind o „negătie a pasiunii”, după cum este și o negătie a metricei timpului („or l'opium brasse le passé, l'avenir, en forme un tout actuel”), este singura condiție a procesului de creație, aceste toate servind la lămurirea acelei proporții din studiul închinat lui G. de Chirico. „Le mystère laïc”, prin care se afirmă că „un vrai artist est inhumain et végétal”.

Aceste considerente referitoare la volumul „Opium” nu favorizează deloc încadrarea lui într-un sistem, deoarece pe lângă reflecțiile esențiale privind opiu, paginile sunt presărate de comentarii pe marginea operelor sale precedente ori cu glume și amintiri din viața scriitoricească, toate creând o ambiție aparte, care te mulțumește numai cu lumea ei, deși alături mai trăesc atâtea altele cu caracteristici deosebite și cu alte tonuri.

Codin Oxa

D-nii abonați care n'au plătit încă abonamentul sunt rugați să ni-l achite în timpul cel mai scurt.

Fiindcă mulți ne-au întrebat dacă revista mai apare (impresionați de

svonurile neamicilor) —

nunțăm că JURNALUL

LITERAR intră în anul

al II-lea și-și continuă a-

pariția cu aceeași alar-

mantă (pentru răuvi-

tori) exactitate. Din cau-

za scumpirii tiparului, a-

bonamentul pe anul al

II-lea va costa 200 lei.

Totuși cititorii care se

vor abona și reabona

până la 1 Februarie

(data expedierii manda-

tului) vor plăti numai

120 lei.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

D-nii depozitari sunt

rugați să achite contu-

rile pentru anul ce ex-

piră până la 10 Ianuarie.

In caz contrar revista nu

li se va mai trimite și ne-

vom reclama drepturile

pe calea justiției.

OCULTISM

— Tipuri de mâini —

Sunt 4 tipuri de mâini bine definite: mâini ascuțite pătrate, conice, spătulate.

Mâni ascuțite cu degetele în formă fusului, e mâna artistului, a poetului, a inventatorilor, a tuturor sensibililor care intuiesc cu repezicune raporturile ascunse pentru omul comun. Ea e un semn de imaginație, de ideia bogată, de aristocrație, dar tordeodată și de incapacitate de a se adapta mai solid la viață. Excesul de finețe al degetelor poate revela nu un artist creator ci un estet un snob chiar, un afectat. Marii erotici, femeile galante au astfel de mâini.

Mâni ascuțite aveau Raffael, Shakespeare, Goethe, George Sand. Este de observat că mâinile evoluază și că prin trecrea vîrstei pot apărea elemente care să modifice diagnosticul inițial. Pronunțarea nodurilor de pildă e un indiciu de progres în simțul realității.

Horoscop săptămânal

17-23 Decembrie st. n.

| La data stiutului vechiu se vor adăuga 13 zile |

17 Decembrie	Izbândă. Scopuri atinse.
18 "	Spirit de inițiativă și judecată bună.
19 "	Neîncredere în sine, nervozitate. Obstacole.
20 "	Optimism falș din lipsă de judecată.
21 "	Bunătate. Viață liniștită.
22 "	Prudență exagerată. Izbândă pe un plan fără grandoare.
23 "	Temperament veșnic întristat.

Nostradamus

Poemul omului i

Hai, omule, dă mână!
Ridică-te din tine
Si întoarce-te prin sânge
Cu viață către mine.

Ce-i lupta astă oarbă
In care ne-am încins?
Care-i învingătorul
Si care ieșe 'nvins?

Hai, omule, dă fruntea!
Dă fruntea s'o săruș.
Tu ești învingătorul
Si tot tu cel căzut.

Deasupra se înălță
Durerea ta masivă.
Cu dragostea și moartea
Te 'mpărtă de o potrivă.

Aici de 'ncepe noaptea
Ca să slăssească 'n zori,
Un somn te prinde 'n horă
C'o mie de viori.

Vezi, omule copacul
Ce-l netezeste mâna?
Prin crengile ultăril
Abia străbate luna.

Lumina ce desmiardă
Plăpândul fir al terbil
Si soarele din ape
Ce-l sorb în treacăt cerbil,

Nu-i toată bucuria,
Nu-i flacără din noi.
Alături mâna crește —
Meșteșugit noroi.

Din spaima ta istorul
Nu-și turbură azurul.

Tristețea își mărește
La nesfârșit conturul.

O pasăre 'n neliniști
Cu soarele în gușă,
Mereu se 'nalță 'n mine
Din propria-i cenușă.

Nu mă mai strigă cerul,
Nu mă mai simte lutul.
Altii viermi, în alte stele,
Imlui răscolec trecutul.

In toamnele din mine
S'au scuturat atâta!
Își frângă pailul spicul,
Secătusește fâta.

De-mi moare Dumnezeul
Din gândul ce mă paște,
In mugurul ce ieșe
Alt Dumnezeu se naște.

De mă întorc din mugur
Imlui este dat să știu
Că muguru 'n prefaceri
Mi-e leagăn și scliu.

Un drum mă urcă 'n vreme
Si altul mă coboară.
De fiecare dată
M'aș vrea a doua oară.

La fiecare treaptă,
La fiecare chingă,
O altă pară-albastră
Incepe să mă 'ncingă.

Hai, omule, dă fruntea!
Nu spui niciun cuvânt?
Ce rază ne mai leagă
De stea și osmânt?

Ion Sofia Manolescu

Imaginație și realitate

Urmare din pag. 1
se poate orienta cu mai multă ușurință în realitatea pe care i-o desvăluie rațiunea sau în aceea cu care îl pune în legătură inconștientul.

Dacă însă imaginea prezentată în sensul ei suprarealist, ca instrument de cunoaștere nu poate contribui cu nimic la înțelegerea realității, ne poate edifica în schimb asupra proprietățile sale naturi. În felul acesta imaginea devine o funcție menită să alcăui unic domeniul de desfășurare este realitatea.

Este adevărat că imaginea

— sub raportul finalității — apare de foarte multe ori ca o acțiune cu total gratuită; dar tot gratuit poate fi și faptul de a arunca o piatră; aceasta însă nu înseamnă că piatra va fi mai puțin supusă legilor fizice. Tot așa imaginea se supune fără nici o posibilitate de a se susține, legilor realității, chiar dacă vizează obiective ireale.

Singura concluzie care se poate trage de aici este aceea că omul este copleșit de realitate. și nu înțelegem cum ar putea fi altfel.

A. Lucaci

— sub raportul finalității — apare de foarte multe ori ca o acțiune cu total gratuită; dar tot gratuit poate fi și faptul de a arunca o piatră; aceasta însă nu înseamnă că piatra va fi mai puțin supusă legilor fizice. Tot așa imaginea se supune fără nici o posibilitate de a se susține, legilor realității, chiar dacă vizează obiective ireale.

Singura concluzie care se poate trage de aici este aceea că omul este copleșit de realitate. și nu înțelegem cum ar putea fi altfel.

Dar cunoștințele geogra-

BIOGRAFIA

PUŞCHIN

tuturor claselor sociale, începând cu viața țiganilor.

Critică, în fața unui mare geniu, cade în desuetudine. Marele geniu este un inedit.

Interesează direct opera, care

prin excelență nu suferă standard criticiei.

Viața privată interesează puțin, iar biogra-

fia nu totdeauna.

Când literatura rusească

se găsea la răscrucă de dru-

muri și de ascensiune arti-

stică, când creația literară era

o imitație sub influența celei

franceze și a poeților parnas-

sieni; când se erijuau drept

mari talente și cizmarii și

chelnerii și oricine, fără multă

știință și gramatică, făcând

poezie de calambur și ma-

drigal, Pușchin apare pe fir-

mamentul literar ca scânteia

unei comete prodigioase. Exu-

beranța imaginației, tumultul

de inspirație, întrapează en-

titatea artistică a lui Pușchin.

Noutatea este preludiul ro-

mantismului în arta litera-

turii rusești. Lirica pușchi-

niană este muzica în versuri,

e tematică fără certitudini.

Meșteșugul versificației,

plastică de imagini, bogăția

nuantei de limbă, individuali-

itatea homerică, pentru poe-

zia rusească apar ca o re-

velație. Zia nașterii lui Puș-

chin: 26 Martie 1799 — Mo-

cova — în ziua de „Inălțarea

Domnului“, fost o coinci-

dență providențială.

In săngele lui e un amal-

gam de rase și origini. Tatăl

său provine dintr-o veche fa-

amilie boerească de pe timpul

lui Ioan cel Groaznic, iar mama

sa e nepoata favoritului lui

Petru cel Mare, negru Ibrahim

Canibal. Aceasta poate

fi și explicația că lira ia-

căntat pe toate strunele spi-

ritului omenesc, în ansamblu

zile.

Deși nu pessimismul a fost

propice caracterului său, în

clipe de reculegere intimă, de

introspecție în meditații de

copleșitoare izolare, pe plan

metafizic, s'a inspirat cu

cea mai autentică speculație

filosofică despre existența omului în trăsături concrete și

profunde, unde pessimismul e

captivant și non-sensul vieții,

izbitor:

„Dar zadarnic, dar întâmplă-

tor, Viață, pentru ce-mi ești

dată? „Or de ce cu soarta tainică

„Pentru chin ești condam-

nată? „Cine cu vrăjmașa lui putere

„Din nimică mă chemat,

„Sufletul mi-a 'mplut de pa-

timi „Minte cu 'ndoeli a turbu-

rat? „(Viață)

Cu suirea pe tron a țăruilui

Nicolae, Pușchin găsește protecția imperială, dar învidia

dușmanilor începe să-l pândească.

Moare la Petersburg în vîrstă

de 37 ani în urma urmări-

rii mortale căpătate în cu-

nocșutul duel provocat de el

însuși. Ultimele lui cuvinte

în agonie au fost: „Incetează

vieță, e greu să respire... mă

apăsă...“

Într-o zi Voltaire avu-

ciuzație să vadă grajdurile

regelui Prusiei; fu condus la

ele, și observă un cal care

sedea la o iesie specială, a-

menajată în mod deosebit.

Voltaire întrebă care este

țara de capătoare?

— Dar ce crezi dumneata,

îi răspunse filosoful, căprio-

rele au fost aduse pe lumea

astă numai pentru prosti?

— La ce hotel ați tras?

— Dar de ce întrebă?

— Așa ca să știu că vă

luat, că și eu am fost. Sunt

intors de-o săptămână.

Insă veți socoti că pro-